

Personer omtalt i Frederik Graae's beskrivelse af Idestrup i slutningen af 1800-tallet

Indhold

Personer omtalt i Frederik Graae's beskrivelse af Idestrup i slutningen af 1800-tallet.....	1
Peter Thygesen Holm, skrædder medstifter af arbejderbevægelsen og socialdemokratisk forbund	2
Christoffer Olsen, gårdmand i Sdr. Vedby, sparekassebestyrer og amtsrådsmedlem.....	4
Rasmus Claussen, bonde i Sillestrup og stifter af Folketidende.....	6
Frederik Graae, overretssagfører og hans far sognepræst i Idestrup Gomme Frederik August Graae	7
Ditlev Gothard Monrad, medstifter af grundloven og biskop over Lolland Falster	8
Frederik Carl Alfred Betz, skolelærer i Idestrup	10

Peter Thygesen Holm, skrædder medstifter af arbejderbevægelsen og socialdemokratisk forbund

Født 7.10.1848 i Sdr. Ørslev, døbt i Idestrup 3.12.1848 som søn af husmand Thyge Pedersen og kone Dorthe Jensdatter – [forældre er viet 22.12.1847 i Idestrup](#)

Maribo, Falsters Sønder, Idestrup, Sdr. Ørsløv by, Et Huus, 46, FT-1850, C9622

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Tyge Pedersen	31	Gift		Huusmand, Væver, huusfader	Skjelby Sogn, Maribo Amt
Dorthe Jensdatter	39	Gift		Hans kone	Her i Sognet
Hans Hansen	10	Ugift		Hans stedbørn	Her i Sognet
Jeppe Hansen	8	Ugift		Hans stedbørn	Her i Sognet
Peder Tygesen	1	Ugift		Hans barn	Her i Sognet

Bertolt, Oluf: *P. Holm* i *Dansk Biografisk Leksikon* på lex.dk. Hentet 5. maj 2022 fra https://biografiskeksikon.lex.dk/P._Holm

P. Holm, Peter Thygesen Holm, 7.10.1848-26.9.1898, politiker. Født i Idestrup på Falster, død i Kbh., begravet sst. (Vestre). H. kom som nybagt skræddersvend, udlært i Odense, til Kbh. hvor han omkring 1871 blev grebet af de nye tanker om arbejderklassens frigørelse ad faglig, kooperativ og politisk vej. Han var juni 1873 med til at danne Skræddernes fagforening (den første sammenslutning som benyttede denne betegnelse) og var dens formand 1874–75 og igen 1876–81. Formålet var ud fra F. Lasalles og L. Pios ideer at oprette en produktionsforening, og dette virkeliggjordes 1875 da foreningen åbnede et kooperativt værksted med H. som bestyrer. Det gav imidlertid kun tab og ophævedes 1879. Udsendt af fagforeningernes centralbestyrelse berejste H. jan.-febr. 1875 Jylland som fagligpolitisk agitator. På et møde i Horsens marts s.å. samledes skræddersvende fra syvotte byer og stiftede under H.s ledelse det første fagforbund her i landet, Det alm. danske skædderforbund. H. var dets formand til det opløstes 1879, og H. nedsatte sig som skræddermester i Kbh. Da den unge arbejderbevægelse efter Pios og Poul Geleffs bortrejse 1877 truedes af totalt sammenbrud overdrog et partimøde H. sammen med C. Hørdum og C. C. Andersen, der havde tilhørt oppositionen på Gimlekongressen 1876 at reorganisere bevægelsen og bringe bladet Social-Demokraten på fode. Det lykkedes. Disse tre håndens arbejdere besad ikke blot pionerernes begejstring, men også praktisk greb. H. blev medlem af kontrolkomiteen, medstifter af Socialdemokratisk forbund (af 12.2.1878), medlem af partiets hovedbestyrelse (indtil sin død) og var i disse år arbejderbevægelsens mest repræsentative og indflydelsesrige mand. Ved folketingsvalget 1881 var H. opstillet i Kbh.s 5. kreds mod C. Goos. H. var genstand for bagholdsangreb af "Heroldisterne", H. Brix' tilhængere, og ved næste valg 25.6.1884 måtte Goos indrømme, at han, højremanden, havde støttet "Herolden"s afløser, baronesse Jaquette Liljencrantz' "Den nye Socialist" for at splitte arbejderne. Ved dette valg sejrede H. med 5385 stemmer mod Goos' 4493; hans og Hørdums sejr (i 9. kreds) blev afmægtig stimulerende virkning og et vendepunkt for arbejderbevægelsen. H. hævdede kredsen trods voldsom modagitation ved de følgende valg, til og med 1898, også efter at kredsen, hidtil landets største, 1894 havde afgivet vælgere til tre nye kredse. 1887

stod han sig dog kun med 30 stemmers flertal mod den nye højrekandidat E. H. Ryssel. På rigsdagen sluttede de to første socialdemokrater sig til venstre i protesten mod provisorierne, delvis i visnepolitikken, og gik i reglen med de Berg-Hørupske grupper, således imod forliget 1894. Mens de afviste Estrups alderdomslove og forslag om arbejdsløshedsunderstøttelse fremsatte de delvis sammen med venstregrupper forskellige lovforslag, af højre kaldet "socialistlovene", om lån til Kbh.s kommune til opførelse af arbejderboliger, om statstilskud til kommunerne og De frie fattiggasser som hjælp mod arbejdsløsheden, om skærpelse af helligdagsloven for at sikre arbejderne søndagshvile, om kommunale understøttelseskasser, om eftergivelse af fattighjælp o.fl. hvoraf kun det første i stærkt ændret form gennemførtes. For partiet var H. agitatoren som måtte gå i ilden ved talrige møder. Til daglig tilknapet og fåmælt besad han et lyrisk temperament som i forbindelse med en indignationens glød gjorde ham veltalende og gav ham magt over sindene. Han var ingen revolutionsmand, men de forurettedes forsvarer, inderst inde ret borgerlig med sans for det solide. 1886 blev han medlem af bestyrelsen for det nyoprettede Arbejdernes Fællesbageri; men fagbevægelsen havde han som selvstændig forretningsdrivende ingen forbindelse med mere. 1897 indvalgte han (sammen med P. Knudsen og Martin Olsen) i Kbh.s borgerrepræsentation. Da demokratiet marts 1898 vandt flertallet blev han dens viceformand. Men 18.7. s.å. nedlagde han sit mandat, ligesom han 8.8. udtrådte af folketinget. Han blev sigtet for at have misbrugt sin viden om forestående kommunale grundkøb til at skaffe sig personlig økonomisk fordel, og syg og nedbrudt døde han en måned senere i Vestre fængsels hospital inden der var faldet dom i sagen.

Familie

Forældre: husmand, væver Thyge Petersen (født 1818, gift 2. gang med Karen Larsdatter, født 1824) og Ane Dorthe Jensdatter (1811–60). Gift 1.5.1890 i Kbh. (Johs.) med Thora Mine Nielsine Nielsen, født 4.1.1867 i Odense, død 5.2.1935 i Kbh. (gift 2. gang 1902 med folketingsmand Chr. Rasmussen, 1858–1916, gift 3. gang 1918 med typograf, senere faktor Jens Christian Nielsen, 1867–1948), d. af smed Rasmus Christian N. og Madsine Madsen.

Ikonografi

Afbildet på en række karikaturer af K. Gamborg 1885–90 (Fr.borg) og på lign. af Alfred Schmidt, 1887 (sst.). Afbildet på træsnit af oppositionskandidater 1887. Træsnit 1888 og, efter foto, 1892. Posthumt litografi. Foto.

Bibliografi

Frejlif Olsen: Danske socialister, 1892 6–10. Socialdemokraten 27.9. og 4.10.1898. P. H.s livsskildring. Hans barndom og ungdomstid, 1898. C. E. Jensen og Fr. Borgbjerg: Socialdemokratiets årh. II, 1904 313 og fl.st. til 532. Else Rasmussen i Mænd og meninger i da. socialpolitik, red. Povl Engelstoft og Hans Jensen, 1933 144–61. Jens Engberg: Til arbejdet! Liv el. død!, 1979.

Christoffer Olsen, gårdmand i Sdr. Vedby, sparekassebestyrer og amtsrådsmedlem

[Født 30.6.1835 i Sdr. Vedby, døbt i Idestrup 9.8.1835](#) som søn af gårdmand Christopher Olsen og hustru Maren Nielsdatter

Maribo, Falsters Sønder, Idestrup, Sdr. Vedbye Bye, en Gaard, 26, FT-1845, C2323

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Ole Christophersen	50	Gift		Gaardmand	Her i Sognet [Idestrup]
Maren Nielsdatter	45	Gift		hans Kone	Do [her i Sognet] [Idestrup]
Christopher Olsen	10	-		deres Søn	Do [her i Sognet] [Idestrup]
Peder Christiansen	32	Ugift		Tjenestefolk	Do [her i Sognet] [Idestrup]
Johanne Rasmusdatter	24	Ugift		Tjenestefolk	Sdr. Alslev Sogn, M. A.

Maribo, Falsters Sønder, Idestrup, Sdr. Vedby, En Gaard, 121, FT-1880, D5181

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Christoffer Olsen	44	Gift	Husfader, Gaardeier, Dbmd.		Idestrup Sg., Maribo A.
Johanne Pedersen	43	Gift	Hans Hustru		Idestrup Sg., Maribo A.
Ole Christoffersen	84	Gift	Husfaderens Fader		Idestrup Sg., Maribo A.
Maren Nielsdatter	79	Gift	Husfaderens Moder		Idestrup Sg., Maribo A.
Hans Jørgen Rasmussen	20	Ugift	Tjenestekarl		Idestrup Sg., Maribo A.
Lars Jensen	14	Ugift	Tjenestedreng		Idestrup Sg., Maribo A.
Hanne Marie Thygesen	33	Ugift	Tjenestepige		Nr. Ørslev Sg., Maribo A.

Maribo, Falsters Sønder, Idestrup, Sdr. Vedby, Gaard, 72, FT-1890, D7773

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Christoffer Olsen	54	G	Huusfader		Sdr. Vedby
Johanne Pedersen	53	G	Huusmoder		Do [Sdr. Vedby]
Kristine Andrea Olsen	11	U	Pleiebarn		Ulsløv
Hanne Marie Thygesen	42	U	Tyende		N. Ørsløv
Laurtiz Kristian Madsen	20	U	Do [Tyende]		Sdr. Vedby
Karl Anton Jacobsen	16	U	Do [Tyende]		Do [Sdr. Vedby]

Maribo, Falsters Sønder, Idestrup, Sdr. Vedby, 2, 168, FT-1901, D8825

Navn: Alder: Status: Stilling i familien: Erhverv: Fødested:

Christoffer Olsen	18350630	G	Husfader	Gaardejer	Idestrup
Johanne Pedersen	18360609	G	Husmoder	Husbestyrerinde	Idestrup
Krestine Andrea Olsen	18780411	U	Slægtning	Medhjælper i Huset	Idestrup
Bolette Margrethe Nielsen	18890810	U	Slægtning	Plejebarn	Eskildstrup
Marius Madsen	18780512	U	Karl	Tjenestetyende	Idestrup
Hans Edvard Hemmingsen	18810930	U	Karl	Tjenestetyende	Systofte. Maribo Amt
Karen Marie Madsen	18730206	U	Pige	Tjenestetyende	Idestrup

Rasmus Claussen, bonde i Sillestrup og stifter af Folketidende

[Link](#)

Svendborg, Langelands Nørre, Bødstrup, Helletoft By, en gaard, 69, FT-1860, B0489

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Rasmus Claussen	25	Gift	gaardfæster, huusfader		her i sognet [Bødstrup]
Hanne Sophie Henriksen	24	Gift	hans kone		do [Bødstrup]
Clara Christine Claussen	4	Ugift	deres barn		do [Bødstrup]
Jørgen Rasmussen	69	Ugift	huusfaderens morbroder, der af ham forsørges		do [Bødstrup]
Christian Olsen	20	Ugift	tjenestekarle		Tranekjær sogn, Svendborg Amt
Lars Rasmussen	17	Ugift	tjenestekarle		her i sognet [Bødstrup]

Maribo, Falsters Sønder, Nykøbing Falster Købstad, mat. nr. 6ag, 1. sal, Nykøbing Købstad, Jernbanegade, 2, FT-1880, c8858

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Charles Vilhelm Ulmer	33	Gift	husfader, sognepræst		Kjøbenhavn
Agnes Emma Augusta født Juul	28	Gift	hans kone		Kjøbenhavn
Astrid Theodora Ulmer	4	Ugift	deres datter		Stenløse, Frederiksborg Amt
Magdalene Larsen	23	Ugift	tjenestepige		Maglebrænde Sogn, Maribo Amt
Rasmus Clausen	44	Gift	bladudgiver, husfader		Bødstrup Sogn, Svendborg Amt
Sofie Hanne Clausen født Henriksen	43	Gift	husmoder		Bødstrup Sogn, Svendborg Amt

Frederik Graae, overretssagfører og hans far sognepræst i Idestrup Gomme Frederik August Graae

Maribo, Falsters Sønder, Nykøbing Falster Købstad, forhus 1. sal, Nykøbing Købstad, Slotsgade 286, 3, FT-1880, c8858

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Henrik Theodor Andresen	37	Gift	overretssagfører, husfader		Kjøbenhavn
Thomasine Lorentse Nathalie Andresen født Graae	32	Gift	hans hustru, husmoder		Marie Magdalene Sogn, Randers Amt
Axel Frederik Nikolaj Andresen	4	Ugift	deres søn		Nykøbing Falster
Ingeborg Andresen	1	Ugift	deres datter		Nykøbing Falster
Karen Larsen	33	Ugift	tjenestepige		Nørre Alslev Sogn, Maribo Amt
Ane Kirstine Hansen	28	Ugift	tjenestepige		Møen
Sira Kirstine Franck	21	Ugift	tjenestepige		Randers
Thomas Christian Graae	30	Ugift	cand. jur. søn af rektor Graae i Idestrup		Ribe
Ingeborg Graae	20	Ugift	datter af Rektor Graae i Idestrup		Flensborg, Slesvig
Frederik Jesper Graae	14	Ugift	discipel på katedralskolen, pensionær		Gentofte, Københavns Amt

Maribo, Falsters Sønder, Idestrup, Idestrup by, Præstegaarden, 5-F1, FT-1880, D5181

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Gomme Frederik August Graae	69	Gift	Husfader, Sognepræst i Idestrup		Bøstrup Sg., Svendborg A.
Eline Hansine Graae, født Carstensen	53	Gift	Husmoder		Vandrup Sg., Koldinghus A.
Christine Marie Charlotte Olivia Graae	37	Ugift	Deres Barn		Marie Malene Sg., Randers A.
Thomas Christian Graae	30	Ugift	Deres Barn, Candidatus juris, p.t. Journalist		Ribe By
Thyra Constance Graae	25	Ugift	Deres Barn		Flensborg
Ingeborg Graae	20	Ugift	Deres Barn		Flensborg
Rasmus Jensen	30	Ugift	Tjenestefolk		Nykøbing Mark, Maribo A.
Kirsten Christiansen	27	Ugift	Tjenestefolk		Sdr. Kirkeby Sg., Maribo A.
Thora Martine Christiane Rasmussen	17	Ugift	Tjenestefolk		København

Ditlev Gothard Monrad, medstifter af grundloven og biskop over Lolland Falster

Født 24.11.1811 og død 28.3.1887 i Nykøbing F.

Maribo, Falsters Sønder, Nykøbing Falster Købstad, matr.nr. 49, Nykøbing Købstad, Nykøbing Mark, 1, FT-1880, c8858

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Ditlev Gotthard Monrad	68	Gift	husfader		Kjøbenhavn
Emmy Wilhelmine Elisa Monrad	47	Gift	husmoder		Fanefjord Sogn, Møen
?? Marn Frederiksen	38	Gift	barn		Kjøbenhavn
Maren Magdalene Frederiksen	11	Ugift	barnebarn		?? Kjøbenhavns Amt
Johan Ditlev Frederiksen	12	Ugift	barnebarn		Lyngby Sogn, Københavns Amt
Anton Wilhelm Jørgensen	20	Ugift	tyende		Kjøbenhavn
Maren Kirstine Madsen	28	Ugift	Kokkepige		Maibølle Sogn, Maribo Amt
Margrethe Kirstine Jakobsen	18	Ugift	stuepige		Gjedesby Sogn, Maribo Amt
Dagmar Sofie Syver	13	Ugift	plejebarn		Gjedesby Sogn, Maribo Amt
Ane Jensen	29	Ugift	husjomfru		Væggerløse Sogn, Maribo Amt

D.G. Monrad, *Ditlev Gothard Monrad*, 24.11.1811-28.3.1887, dansk politiker og teolog, konseilspræsident 1863-64.

D.G. Monrad blev cand.theol. i 1836 og magister i semitisk filologi i 1838. Ved Frederik 6.s død i 1839 trådte han ind i politik og blev bl.a. som medredaktør af *Fædrelandet* fra 1840 og redaktør af *Dansk Folkeblad* fra 1843 en af de centrale skikkelser i det nationalliberale miljø. Frustreret over den politiske udviklings træghed blev han i 1846 præst på Lolland.

Efter tronskiftet i 1848 krævede Monrad fri forfatning og almindelig valgret og spillede en ledende rolle i martsdagens hektiske forløb. Han blev kultusminister i Martsministeriet, men hans indflydelse rakte ud over kirke- og undervisningsvæsen, og han blev langt hen ad vejen bestemmende for den førte politik. Monrad formede således det første udkast til Grundloven og øvede, skønt afgået som minister i november 1848 og ikke medlem af Den Grundlovgivende Rigsforsamling, stor indflydelse på forhandlingerne og bidrog til, at de demokratiske principper blev fastholdt i Junigrundloven af 1849.

I februar 1849 blev Monrad biskop over Lolland-Falster Stift, og med en kort afbrydelse i 1853 var han MF 1849-65. I 1854 afskedigedes han som biskop af ministeriet Ørsted pga. sit forsvar for Junigrundloven. Året efter blev han overskoledirektør og departementschef i Kultusministeriet, og maj-december 1859 var han kultusminister i ministeriet Hall. I februar 1860 blev han igen kultusminister og var indtil september 1861 tillige indenrigsminister; han gennemførte bl.a. jernbaneordningen i 1860 og Fæsteloven af 1861 og havde afgørende indflydelse på udformningen af Skoleloven af 1856 og seminarireformen i 1857.

Ved Halls afgang efter Frederik 7.s død dannede Monrad 31.12.1863 et ministerium og bar således hovedansvaret for Danmarks politik under krigen i 1864 (se de slesvigske krige). Trods Danmarks modgang i de første måneder af 1864 søgte Monrad med stor energi at bevare optimismen. Skønt konseilspræsident overlod han imidlertid den endelige stillingtagen til Londonkonferencens mæglingsforslag til Christian 9., og de fortsatte nederlag i krigen betød, at han 8.7.1864 måtte træde tilbage.

Efter at have trukket sig ud af politik udvandrede Monrad i 1865 til New Zealand med sin familie, men i 1869 vendte han tilbage til Danmark og blev sognepræst i Brøndbyvester; fra 1871 til sin død var han atter biskop over Lolland-Falster Stift. Kirkeligt holdt han en vis distance til de kirkelige bevægelser, grundtvigianismen og Indre Mission. 1882-86 var Monrad atter MF, valgt som venstremand, og søgte uden held at tilvejebringe forlig mellem Estrup og oppositionen. Som biskop udfoldede Monrad et væsentligt religiøst forfatterskab; især vandt *Fra Bønnens Verden* (1876) stor udbredelse.

D.G. Monrad er en af 1800-t.s mest omdiskuterede skikkelser. Praktisk og teoretisk højt begavet satte han dybe spor i dansk indenrigspolitik, i kirken og i undervisningsvæsenet, og fremfor alt betragtes han som Junigrundlovens fader. Hans grundholdning var mere liberal end national, og selvom man kan karakterisere ham som åndsaristokrat, står han som en af sin tids mest fremtrædende demokratiske tænkere. Hans ironisk-provokerende stil i skrift og tale betød dog, at omgivelserne ofte betragtede hans person og hans politik med en vis utryghed. I 1864 svigtede Monrad som statsmand, men han drog personligt konsekvenserne og var derefter indtil sin død engageret i kampen for, hvad han opfattede som den egentlige arv fra årene 1848-49.

Frederik Carl Alfred Betz, skolelærer i Idestrup

Maribo, Falsters Sønder, Idestrup, Idestrup Skoledistrikt, Idestrup By, Idestrup Skole, 2, FT-1860, D6217

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Frederik Carl Alfred Betz	41	Gift	Husfader. Skolelærer		Grevinge Sogn, Holbæk Amt
Justine Georgine Schjoldager	36	Gift	Hans Kone		Kgs. Lyngby Sogn, Københavns Amt
Nis Justus Alfred Betz	11	Ugift	Deres Barn		Idestrup Sogn, Maribo Amt
Marius Christian Laurits Betz	7	Ugift	Deres Barn		Idestrup Sogn, Maribo Amt
Holger Harald Emil Betz	3	Ugift	Deres Barn		Idestrup Sogn, Maribo Amt
Carl Henrik Smith	21	Ugift	Tjenestekarl		Idestrup Sogn, Maribo Amt
Ane Kirstine Pedersen	20	Ugift	Tjenestepige		Idestrup Sogn, Maribo Amt

Maribo, Falsters Sønder, Idestrup, Idestrup by, Skolen, 6, FT-1880, D5181

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:	Fødested:
Frederik Carl Alfred Betz	60	Enkemand	Husfader, Lærer og Kirkesanger, Dbmd		Grevinge Sg., Holbæk A.
Caroline Sophie Rasmussen	21	Ugift	Hans Husholderske		Avnede Sg., Maribo A.